

FIȘA DISCIPLINEI
Structuri canonice și plastice
 Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă sacră-Conservarea, restaurarea și crearea bunurilor culturale
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Structuri canonice și plastice				Codul disciplinei	OMR4004
2.2. Titularul activităților de curs	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel					
2.3. Titularul activităților de seminar	Prof. Univ. Dr. Muntean Gheorghe Marcel					
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestru	II	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Regimul disciplinei DSIN

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					21
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					52
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					31
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				108	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
--------------------	--

4.2. competențe	de Cunoștințe de bază în specialitate
-----------------	---------------------------------------

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Atelier dotat cu șevalet și mese pentru pictură/desen</i>
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	<i>Atelier dotat cu șevalet și mese pentru pictură/desen</i>

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	• Însușirea elementelor specifice limbajului plastic. • Dobândirea capacităților de cunoaștere a celor două modalități de exprimare bizantin și apusean. • Adaptarea schemelor compoziționale, proporțiilor limbajului transfigurat al iconografiei creștine specific. • Cunoștințe și abilități în realizarea unor studii și lucrări finite în caracterul artei răsăritene și apusene.
Competențe transversale	• Stăpânirea limbajului de specialitate a artei bizantine și a celei apusene. • Având în vedere importanța și indispensabilitatea învățării legilor artei creștine (icoană, frescă etc) considerăm că este necesar tuturor disciplinelor.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: 1. noțiuni de ordin teoretic și practic; precum o serie de elemente de ordin compozițional, cromatic, tipologic și de tehnică artistică, caracteristice artei creștine. 2. etapele făurii unei opere de artă cu caracter bizantin/neobizantin și apusean. 3. principiile de ordin estetic și fundamental ce corespund tendințelor contemporane.
Aptitudini	Studentul este capabil să: 1. discearnă elemente și detalii specifice corespunzătoare artei răsăritene în raport cu cele ale artei apusene pe care le aplică în lucrările practice. 2. analizeze și să redea în lucrări diferite stiluri corespunzătoare celor două direcții bizantină și respectiv occidental. 3. să creeze lucrări de valoare raportate la canonicitatea artei tradiționale, atât în spirit bizantin/neobizantin, cât și apusean.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru: 1. Studentul elaborează independent lucrări distincte și normative atât în maniera bizantină, postbizantină, neobizantină, dar și apuseană. 2. Studentul își asumă responsabilitatea planificării și gestionării resurselor necesare unor compoziții iconografice în aria artei creștine. 3. Studentul dă dovadă de autonomie în crearea unor lucrări caracteristice celor două direcții bizantină și auseană.

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Obiectivul general al disciplinei este de a forma specialiști capabili să cunoască, să creeze și să valorifice tehnicile artistice tradiționale ale icoanei bizantine și artei apusene (tabloul religios), dezvoltând competențe artistice, practice și creative.
7.2 Obiectivele specifice	• Formarea unor cunoștințe și deprinderi de ordin practic în progresul individual și în realizarea icoanelor și a tabloului religios, pornind de la faza de schiță, studiu și până la finalizarea lor. • Însușirea unui limbaj caracteristic ce să includă atât elemente de sorginte tradițională, cât și cele contemporane în domeniu. • Respectarea legilor/canonelor și armoniei, proporției figurilor și a ansamblurilor compoziționale, caracteristice iconografiei bizantine și celei apusene. • Analiza și interpretarea etapelor de execuție, precum și folosirea materialelor și tehnicilor caracteristice icoanei bizantine și a tabloului religios în vederea obținerii unor lucrări cu caracter sacru.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere în universul artei monumentale răsăritene. Bunul Păstor	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
2. Mielul simbol al Jertfei Euharistice	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
3. Elemente de tehnică, desen, formă, culoare, stil, interpretare	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
4. Oranta în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
5. Iconografia Hristologică - Iisus Mântuitorul în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
6. Nașterea Domnului în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
7. Închinarea Magilor	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
8. Deisis în iconografia creștină	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică

9. Ciclul Euharistic - Cina cea de Taină în iconografia românească	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
10. Judecata de Apoi în spațiul artei monumentale moldovenești	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
11. Epitaful obiect de artă și de cult	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
12. Antimisul evoluție și reprezentare	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
13. Prapuri și steagurile Bisericii Ortodoxe	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică
14. Imnul Acatist	Prelegere, Videoproiector Materiale didactice imprimate	1 oră fizică

Bibliografie curs:

1. Boghiu Arh. Sofian, *Chipul Mântuitorului în iconografie*, Ed. Bizantină, București, 2001;
2. Braniște, Pr. Prof. Dr., Ene, *Liturgica Generală cu noțiuni de artă bisericească*, Ed. IBMBOR, București, 1995
3. Cavaros Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sophia, București, 2005;
4. Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000;
5. Drimba, Ovidiu. *Istoria culturii și civilizației*. Ed. Saeculum I.O. și Vestala, București, 1997;
6. Florenski Pavel, *Iconostasul*, Ed. Anastasia, București, 1994;
7. Muntean Ghe. Marcel, *Teme iconografice creștine – curs universitar*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015;
8. Muntean Ghe. Marcel, *Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014;
9. Muntean Ghe. Marcel, *Tipologia artei bizantine*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012;
10. Oprescu Acad. Prof. George, *Istoria artelor plastice în România*, vol. I, Ed. Meridiane, București, 1968;
11. Ștefănescu I.D., *Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești*, Ed. Meridiane, București, 1973;
12. Viktor Lazarev, *Istoria picturii bizantine*, vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Introducere în universul artei monumentale răsăritene. Bunul Păstor	Atelier dotat	2 ore fizice
2. Mielul simbol al Jertfei Euharistice	Atelier dotat	2 ore fizice
3. Elemente de tehnică, desen, formă, culoare, stil, interpretare	Atelier dotat	2 ore fizice
4. Oranta în iconografia românească	Atelier dotat	2 ore fizice
5. Iconografia Hristologică - Iisus Mântuitorul în iconografia românească	Atelier dotat	2 ore fizice
6. Nașterea Domnului în iconografia românească	Atelier dotat	2 ore fizice

7. Închinarea Magilor	Atelier dotat	2 ore fizice
8. Deisis în iconografia creștină	Atelier dotat	2 ore fizice
9. Ciclul Euharistic - Cina cea de Taină în iconografia românească	Atelier dotat	2 ore fizice
10. Judecata de Apoi în spațiul artei monumentale moldovenești	Atelier dotat	2 ore fizice
11. Epitaful obiect de artă și de cultul	Atelier dotat	2 ore fizice
12. Antimisul evoluție și reprezentare	Atelier dotat	2 ore fizice
13. Prapuri și steagurile Bisericii Ortodoxe	Atelier dotat	2 ore fizice
14. Imnul Acatist	Atelier dotat	2 ore fizice

Bibliografie seminar:

1. Boghiu Arh. Sofian, *Chipul Mântuitorului în iconografie*, Ed. Bizantină, București, 2001;
2. Braniște, Pr. Prof. Dr., Ene, *Liturgica Generală cu noțiuni de artă bisericească*, Ed. IBMBOR, București, 1995
3. Cavaros Constantine, *Ghid de iconografie bizantină*, Ed. Sophia, București, 2005;
4. Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000;
5. Drimba, Ovidiu. *Istoria culturii și civilizației*. Ed. Saeculum I.O. și Vestala, București, 1997;
6. Florenski Pavel, *Iconostasul*, Ed. Anastasia, București, 1994;
7. Muntean Ghe. Marcel, *Repertoriul picturii bizantine – icoane de praznic*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2014;
8. Muntean Ghe. Marcel, *Teme iconografice creștine – curs universitar*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2015;
9. Muntean Ghe. Marcel, *Tipologia artei bizantine*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012;
10. Oprescu Acad. Prof. George, *Istoria artelor plastice în România*, vol. I, Ed. Meridiane, București, 1968;
11. Ștefănescu I.D., *Iconografia artei bizantine și a picturii feudale românești*, Ed. Meridiane, București, 1973;
12. Viktor Lazarev, *Istoria picturii bizantine*, vol. I, II, III, Ed. Meridiane, București, 1980;

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina răspunde cerințelor comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor din domeniu, oferind studenților competențe relevante pentru piața muncii. Prin îmbinarea tradiției iconografiei vechi și a artei sacre cu cele contemporane. Cursul făurește un profil profesional adaptat cerințelor actuale. Totodată disciplina promovează colaborarea interdisciplinară, precum și creativitatea, asigurând pregătirea absolvenților pentru diverse posibilități: ateliere de creație. pictură bisericească, patrimoniu cultural.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Verificarea cunoașterii și aplicării legilor</i>	Evaluare practică	70%

	<i>caracteristice artei monumentale</i>		
”	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Elaborarea unei lucrări caracteristice cercetării</i>	20%
	<i>Activitate la seminar</i>	<i>Implicare în dezbateri seminarele</i>	10%
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea elementelor de ordin iconografic din spațiul răsăritean și apusean. • Realizarea unui număr de maxim 10 studii, desene cu respectarea tematică propusă.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică.

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data completării:

...

Munteanu M

Munteanu M

Data avizării în departament:

17.04.2025

Semnătura directorului de departament

Dr. Anghel

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".